

Ujawnienia MSSF 17 w sprawozdaniach finansowych ubezpieczycieli na 30 czerwca 2023 r.

Krzysztof Chrust

13 grudnia 2023 r.

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń „Zamknięcie Roku 2023”

Spis treści

01	Zakres analizy	3
02	Ujawnienia MSSF 17	5
03	Polityki rachunkowości i znaczące osądy	13
04	Wpływ na datę przejścia	15

01

Zakres analizy

Zakres analizy. Na co zwracaliśmy uwagę?

Nasz globalny zespół **Real-time IFRS 17** przeanalizował półroczne raporty **64 ubezpieczycieli z całego świata** przygotowane zgodnie z MSR 34 *Śródroczna sprawozdawczość finansowa*. Nasza analiza skupiła się na poniższych obszarach:

Ujawnienia MSSF 17

Kluczowe obserwacje dotyczące ujawnień zgodnie z MSSF 17 *Umowy Ubezpieczenia* oraz ujawnień danych porównawczych. W szczególności, przeanalizowaliśmy ujawnienia zgodnie z MSSF 17 dotyczące:

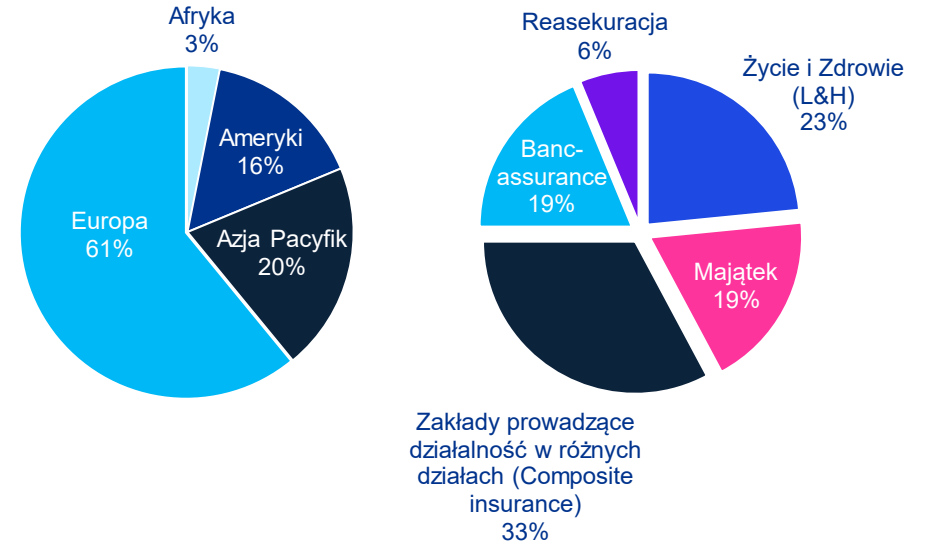
- zastosowanych stóp dyskontowych;
- poziomów ufności;
- spodziewanego uwolnienia marży kontraktowej (CSM).

Pozostałe obszary

W ramach naszej próby przeanalizowaliśmy i podsumowaliśmy:

- kluczowe polityki rachunkowości i związane z nimi znaczące osądy oraz
- wpływ wdrożenia MSSF 17 (oraz MSSF 9) na kapitały bilansu otwarcia

Region i segment ubezpieczycieli objętych próbą
(Według liczby ubezpieczycieli)

Zakłady prowadzące działalność w różnych działach (Composite insurance)
33%

02

Ujawnienia MSSF 17

Ujawnienia MSSF 17 – Kluczowe obserwacje

Istotne różnicowanie w ujawnieniach które wyjaśniają rozpoznane kwoty oraz kwoty przejścia na MSSF 17

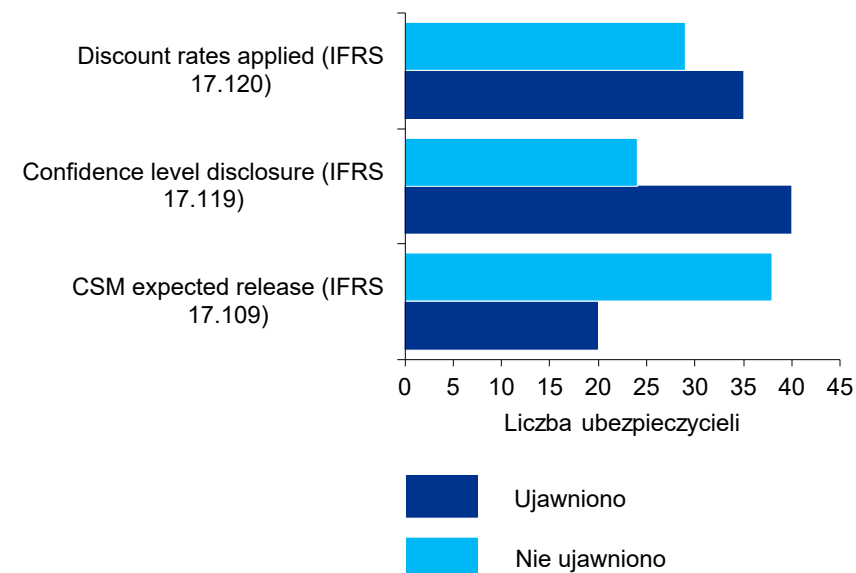
Ubezpieczyciele nie są zobowiązani do ujmowania ujawnień wynikających z MSSF 17 w ich śródrocznych sprawozdaniach zgodnie z MSR 34; w celu wyboru ujawnień powinni zastosować osąd. Ujawnienia MSSF 17 mogą jednak dostarczyć wartościowy wgląd i zrozumienie poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat i bilansu. Nasze kluczowe obserwacje z analizy sprawozdań:

- **33** ubezpieczycieli ujawniło **tabelę zmiany stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia** wyjaśniającą ruchy w LRC, LIC, PVFCF, CSM oraz RA¹.
- **34** ubezpieczycieli zaprezentowało **wynik reasekuracji** w ujęciu netto w rachunku zysków i strat.
- Wszyscy ubezpieczyciele zaprezentowali **przekształcone dane porównawcze**, tj. na 31 grudnia 2022 dla bilansu oraz za 6 miesięcy kończących się 30 czerwca 2022 dla rachunku zysków i strat. Okresy porównawcze dla ujawnień nie różniły się pomiędzy ubezpieczycielami.
- Wszyscy ubezpieczyciele przekształcili dane MSSF 17 ale tylko **33** ubezpieczycieli zrobiło to dla MSSF 9 *Instrumenty finansowe*.
- Poziom agregacji w ujawnieniach różnił się pomiędzy ubezpieczycielami. Część dostarczyła ujawnienia tylko na poziomie całej jednostki; inni dostarczyli je w podziale na linie biznesowe i/lub obszary geograficzne.

¹ LRC – zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. liability for remaining coverage); LIC – zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód (ang. liability for incurred claims); PVFCF – szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych (ang. present value of future cash flows); CSM – marża kontraktowa (ang. contractual service margin); RA – korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego (ang. risk adjustment)

Wybrane kluczowe ujawnienia identyfikowane w naszej próbie. Szczegóły zostały przedstawione na kolejnych slajdach.

Kluczowe ujawnienia MSSF 17

Ujawnienia MSSF 17 – Ujawnienia stóp dyskontowych (USD)

Istotne różnice pomiędzy najwyższymi i najniższymi zaobserwowanymi krzywami rentowności zastosowanymi do dyskontowania zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

35 ubezpieczycieli ujawniło stopy dyskontowe (lub zakres krzywych rentowności) użyte do dyskontowania przepływów pieniężnych, które nie różnią się w zależności od zwrotu z aktywów bazowych.

Ujawnienia dotyczące tego w jaki sposób stopy dyskontowe zostały ustalone różnią się znacznie. Tylko część ubezpieczycieli dostarczyła informacje na temat:

- **ostatniego punktu płynności** dla którego użyto obserwowalnych danych rynkowych ;
- metodologii ustalania **premii za brak płynności**; oraz
- w jaki sposób wykonano **interpolację** oraz **ekstrapolację** stóp dyskontowych do **krańcowej stopy forward**.

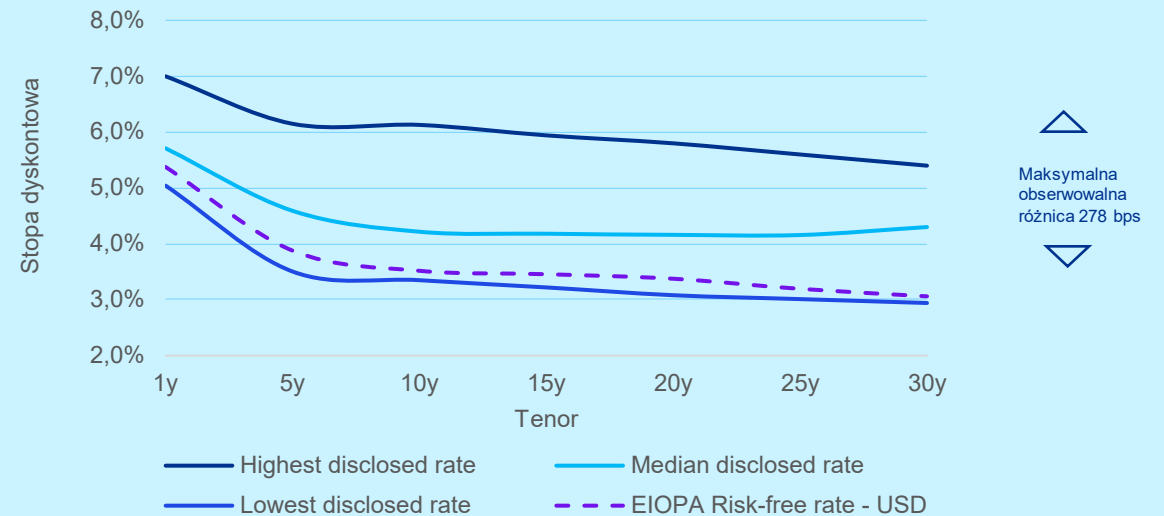
Ujawnienia te pomagają zrozumieć zastosowane krzywe rentowności. Inni ubezpieczyciele podali niewiele szczegółów dotyczących zastosowanej metodologii, w niektórych przypadkach, nie podali nawet informacji o zastosowanych krzywych rentowności.

21 ubezpieczycieli ujawniło krzywą rentowności USD.

Diagram zaprezentowany obok służy **wyłącznie celom ilustracyjnym**.

- Stopy dyskontowe USD, ujawnione przez ubezpieczycieli z **Ameryki i obszaru Azji i Pacyfiku**, są zasadniczo wyższe od stóp ujawnionych przez ubezpieczycieli w Europie.
- Tylko kilku ubezpieczycieli ujawniło **krańcową stopę forward w przedziale od 4,4% do 5%**.

Stopy dyskontowe USD ujawnione na 30 czerwca 2023^{1,2,3}

1 Niektórzy ubezpieczyciele ujawnili wiele różnych krzywych rentowności dla różnych krajów lub produktów. Diagram odzwierciedla obserwacje 32 różnych krzywych rentowności od 21 ubezpieczycieli którzy ujawnili krzywe rentowności USD.

2 Najwyższa i najniższa stopa, oraz mediana ujawnionych stóp, niekoniecznie reprezentuje krzywe dyskontowe konkretnego ubezpieczyciela. Pokazana krzywa rentowności wskazuje najwyższą/medianę/najniższą obserwowalną stopę dla tego roku. Wykonaliśmy interpolacje dla brakujących danych poprzez średnią 2 najbliższych wartości. Najwyższa, mediana oraz najniższa stopa dla obserwacji tenorów 15y oraz 25y powstała na podstawie interpolacji. W związku z powyższym wykres ma jedynie cele ilustracyjne.

3 Krzywa EIOPA risk-free dla USD została wykorzystana jako stopa referencyjna. Ta stopa pokazana wyłącznie w celach ilustracyjnych

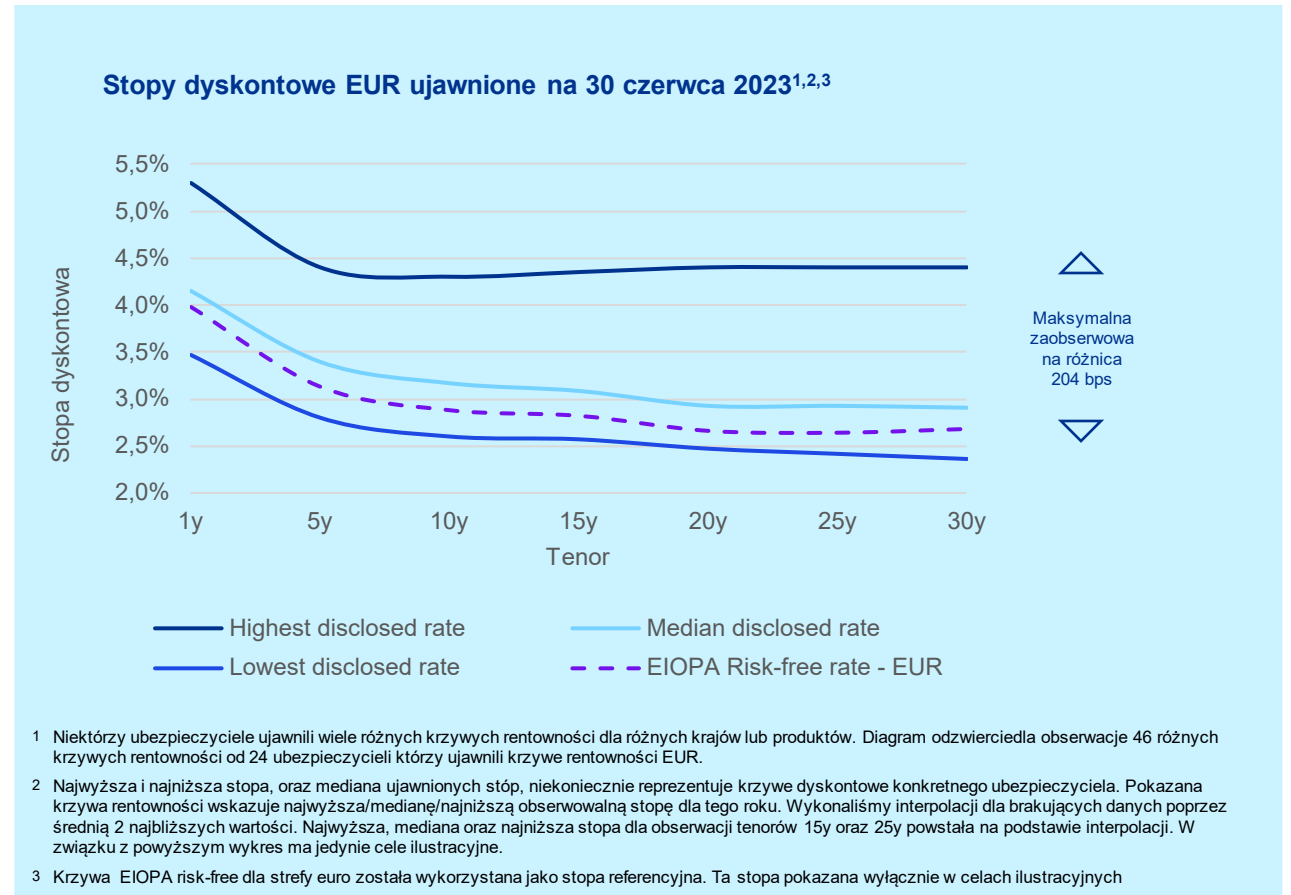
Ujawnienia MSSF 17– Ujawnienia stóp dyskontowych (EUR)

Istotne różnice pomiędzy najwyższymi i najniższymi zaobserwowanymi krzywymi rentowności zastosowanymi do dyskontowania zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

24 ubezpieczycieli ujawniło krzywe rentowności EUR. Diagram zaprezentowany obok służy wyłącznie w celom ilustracyjnym i pokazuje najwyższe, najniższe oraz medianę stóp dyskontowych.

Dla EUR, największa różnica pomiędzy najwyższą i najniższą zaobserwowaną stopą w krzywych rentowności ujawnionych przez 24 ubezpieczycieli to 204 bps dla 30-letniej stopy.

Tylko 1 ubezpieczyciel ujawnił **krańcową stopę forward**, która wyniosła 3,45%.

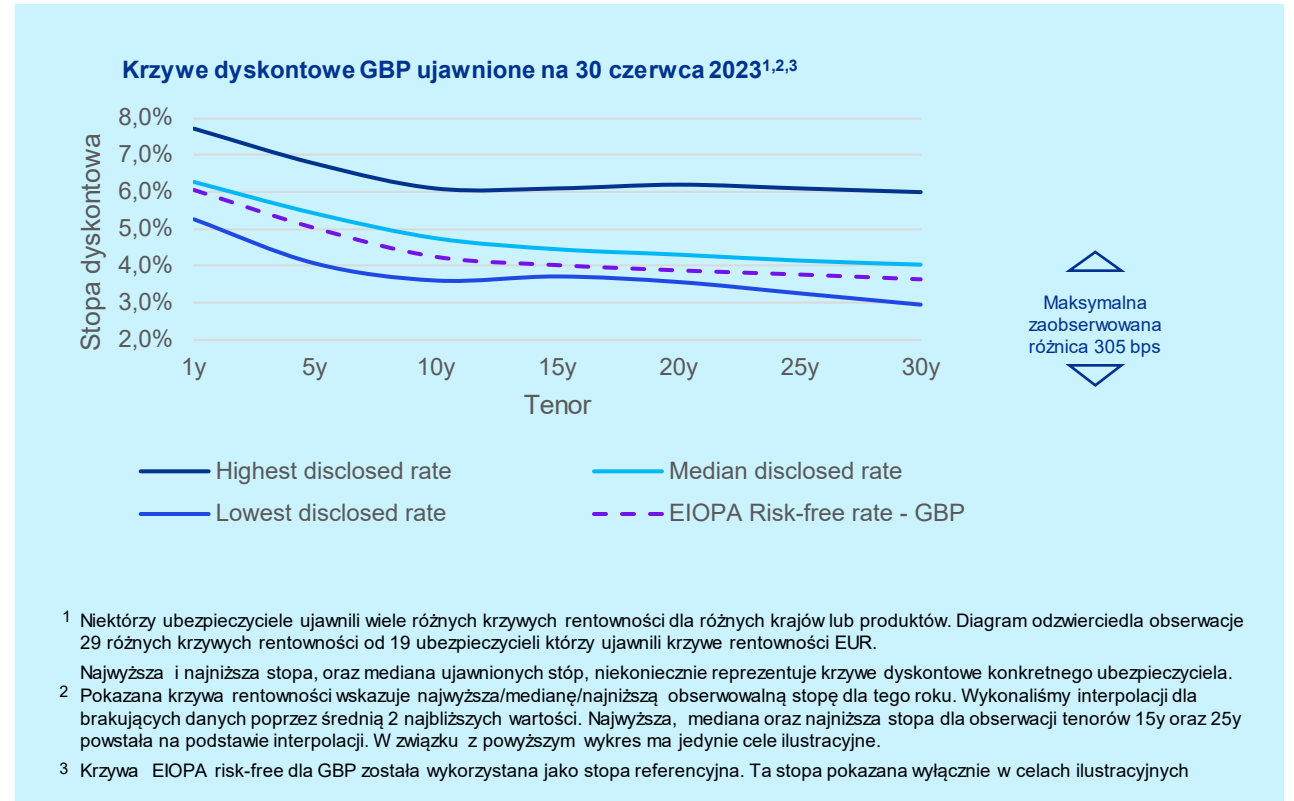

Ujawnienia MSSF 17– Ujawnienia stóp dyskontowych (GBP)

Istotne różnice pomiędzy najwyższymi i najniższymi zaobserwowanymi krzywami rentowności zastosowanymi do dyskontowania zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

19 ubezpieczycieli ujawniło krzywą rentowności GBP. Diagram zaprezentowany obok służy wyłącznie celom ilustracyjnym i pokazuje najwyższe, najniższe i medianę stóp dyskontowych

Dla GBP, największa różnica pomiędzy najwyższą i najniższą zaobserwowaną stopą w krzywych rentowności ujawnionych przez 19 ubezpieczycieli to 305 bps dla 30-letniej stopy.

Ujawnienia MSSF 17 – Poziomy ufności

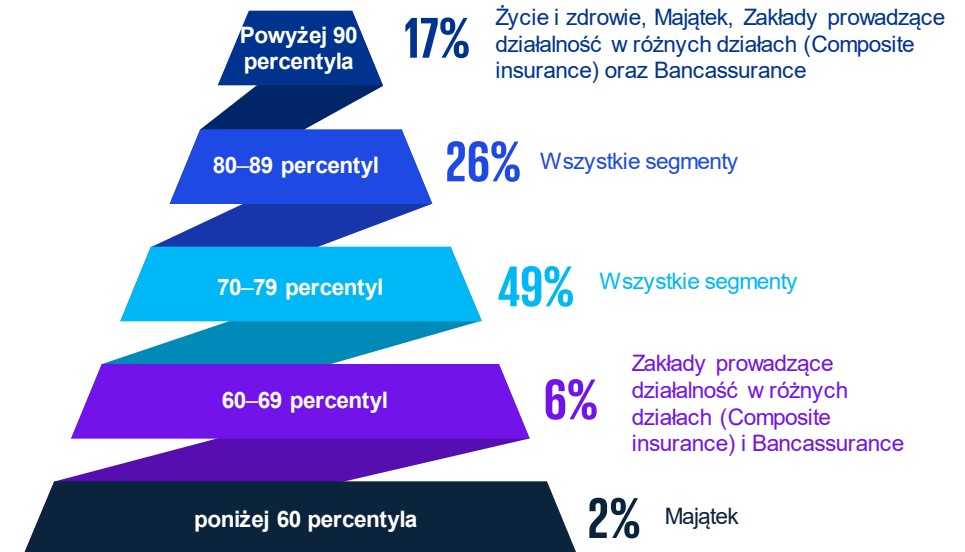
Nowe ujawnienia zgodnie z MSSF 17 dotyczące poziomów ufności dla korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego pomagające użytkownikom ocenić wyniki ubezpieczycieli

37 ubezpieczycieli ujawniło poziom ufności użyty do ustalenia wartości RA.

24 ubezpieczycieli użyło technik innych niż technika poziomu ufności do ustalenia wartości RA. 20 z tych ubezpieczycieli ujawniło poziom ufności odpowiadający wynikowi zastosowanej techniki.

5 ubezpieczycieli oświadczyło, że ujawniony poziom ufności jest ustalony w oparciu o tylko 1-roczną kalibrację (1-year view) zamiast do czasu spełnienia wszystkich pozostałych zobowiązań (ultimate view). Jeden ubezpieczyciel, który ujawnił poziom ufności dla obu podstaw oszacował wpływ obniżenia poziomu ufności od 10 do 20% dla spojrzenia ultimate w stosunku do spojrzenia jednorocznego. Z powodu potencjalnej istotnej różnicy pomiędzy spojrzeniem jednorocznym a ostatecznym, tych 5 ubezpieczycieli zostało wyłączonych z porównania na diagramie obok.

Odsetek ubezpieczycieli w podziale na ujawniony poziom ufności¹

¹ Informacja powyżej pokazuje środkową wartość z przedziału ujawnienia jeżeli ubezpieczyciel ujawnił przedział poziomu ufności zamiast wartości punktowej.

Ujawnienia MSSF 17– Spodziewane uwolnienie CSM

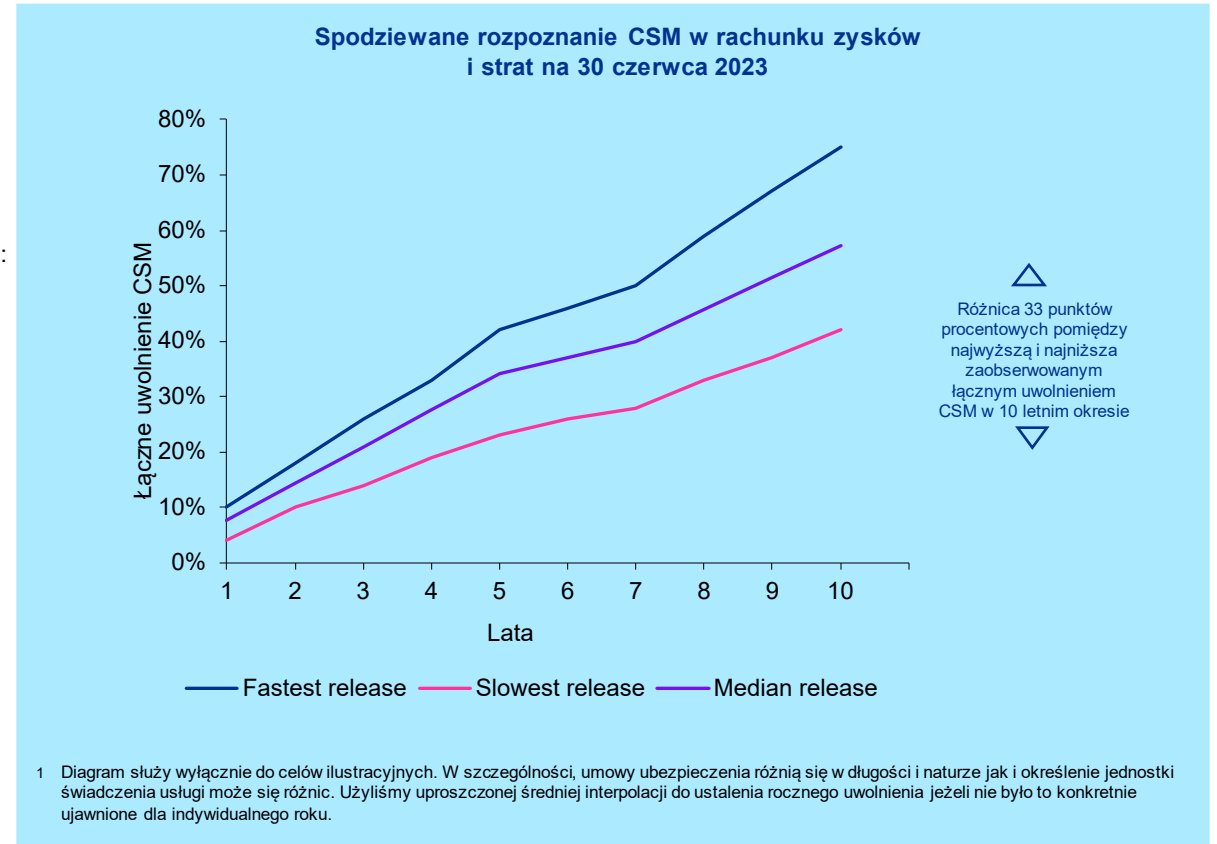
Ujawnianie spodziewanego rozpoznania CSM w rachunku zysków i strat w półrocznym raportowaniu jest bardziej powszechne w Amerykach w porównaniu do innych regionów świata

20 ubezpieczycieli stosujących GMM oraz VFA ujawniło **kwotę CSM którą spodziewają się rozpoznać w rachunku zysków i strat na przestrzeni przyszłych lat**. To ujawnienie jest stosunkowo bardziej powszechne w **Amerykach** w porównaniu do innych części świata. Niektórzy ubezpieczyciele wyszczególnili spodziewane uwolnienie CSM na segment, lokalizację geograficzną, umowy ubezpieczeniowe oraz umowy reasekuracji biernej.

Ujawnienia ubezpieczycieli różniły się ujawnionymi zakresami czasowymi:

- **Krótkoterminowe:** Niektórzy ujawnili uwolnienie CSM dla każdego roku aż do roku nr 5, kiedy inni ujawnili uwolnienie CSM w zakresach czasowych <1 rok, 1–3 lat i 3–5 lat. Niektórzy ujawnili zakresy czasowe <1rok i 1–5 lat.
- **Długoterminowe:** Niektórzy ujawnili pojedynczy zakres czasowy 10+ lat, kiedy inni ujawnili bardziej szczegółowe zakresy – np. 10–20 lat i 20+ lat.

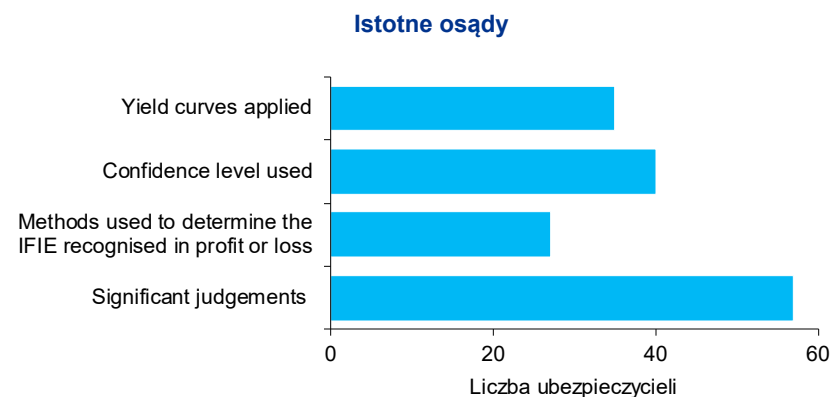
Na diagramie obok, znormalizowaliśmy zakresy czasowe by zaprezentować najwyższą, najniższą i medianę spodziewanego uwolnienia CSM dla pierwszych 10 lat. Należy pamiętać, że linia nie reprezentuje indywidualnego ubezpieczyciela; reprezentuje ona najniższy/najwyższy/medianę spodziewanego uwolnienia CSM dla konkretnego roku.

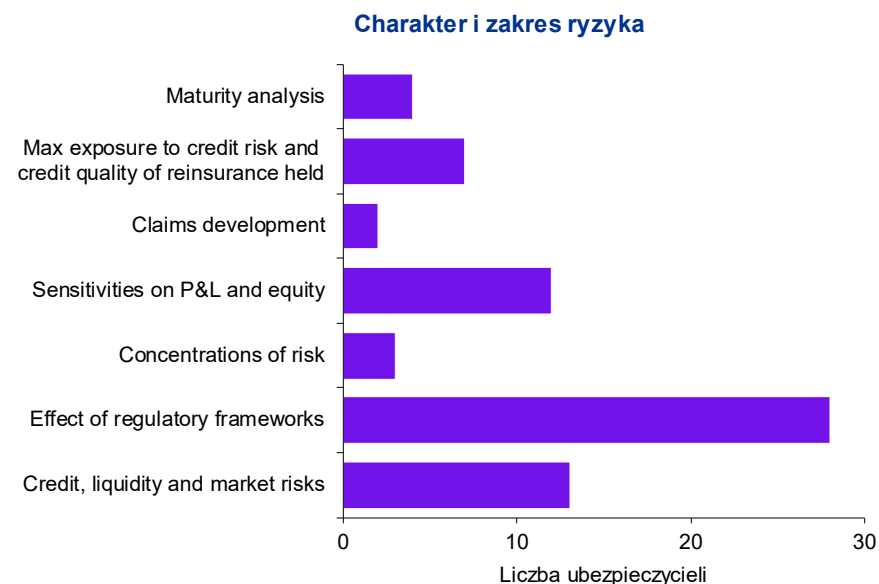
Ujawnienia MSSF 17 – pozostałe spostrzeżenia

Ilościowe ujawnienia dotyczące istotnych osądów były ujawnione przez wielu ubezpieczycieli, ale szczegółowe ujawnienia o charakterze i zakresie ryzyka były ograniczone

Ujawnienia 'Istotne osądy' dotyczą istotnych osądów które podejmował ubezpieczyciel jak również zmiany w tych osądach. Stosowane osądy dotyczą metod używanych do wyceny umów ubezpieczenia i procesów determinowania danych wsadowych do tych metod. W przyszłości ubezpieczyciele będą zobowiązani ujawnić zmiany w metodologii i powody tych zmian.

Ujawnienia 'Charakter i zakres ryzyka' skupiają się na ryzyku ubezpieczeniowym i innych ryzykach, które wynikają z zawierania umów ubezpieczenia. Pozwalają one użytkownikowi na zrozumienie natury i ilości ryzyk, oraz tego jak są zarządzane.

03

**Polityki
rachunkowości i
znaczące osądy**

Podsumowanie zasad rachunkowości i istotnych osądów

Podsumowanie zasad rachunkowości i istotnych osądów ubezpieczycieli w zakresie MSSF 17 i MSSF 9

Szczegółowość ujawnień dotyczących polityk rachunkowości i osądów różniła się

Większość majątkowych umów była uprawniona do zastosowania PAA

13 ubezpieczycieli

Zastosowało zwolnienie EU dla rocznych kohort

23 ubezpieczycieli

Zaraportowało szczegółowe ujawnienia w zakresie jednostek świadczenia usługi dla uwolnienia CSM

62 ubezpieczycieli ujawniło wpływ na bilans otwarcia

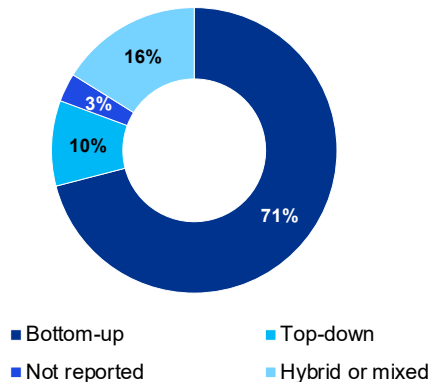
61% ubezpieczycieli

Stosuje opcję OCI dla zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia. Kraje lub regiony mają silną preferencję do stosowania opcji OCI lub niestosowania jej.

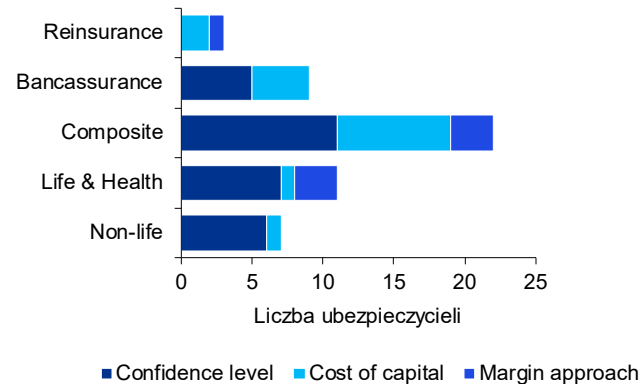
30% ubezpieczycieli

Spodziewa się wyceniać większość inwestycji kapitałowych modelem FVOCI

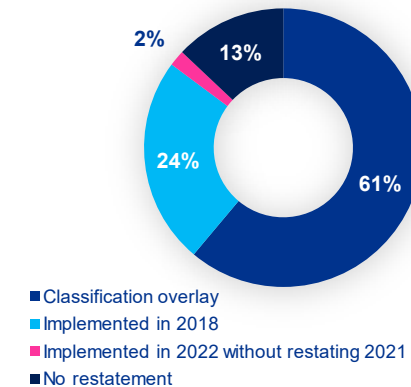
Metodologia stóp dyskontowych

Metodologia RA

MSSF 9 podejście „overlay”

04

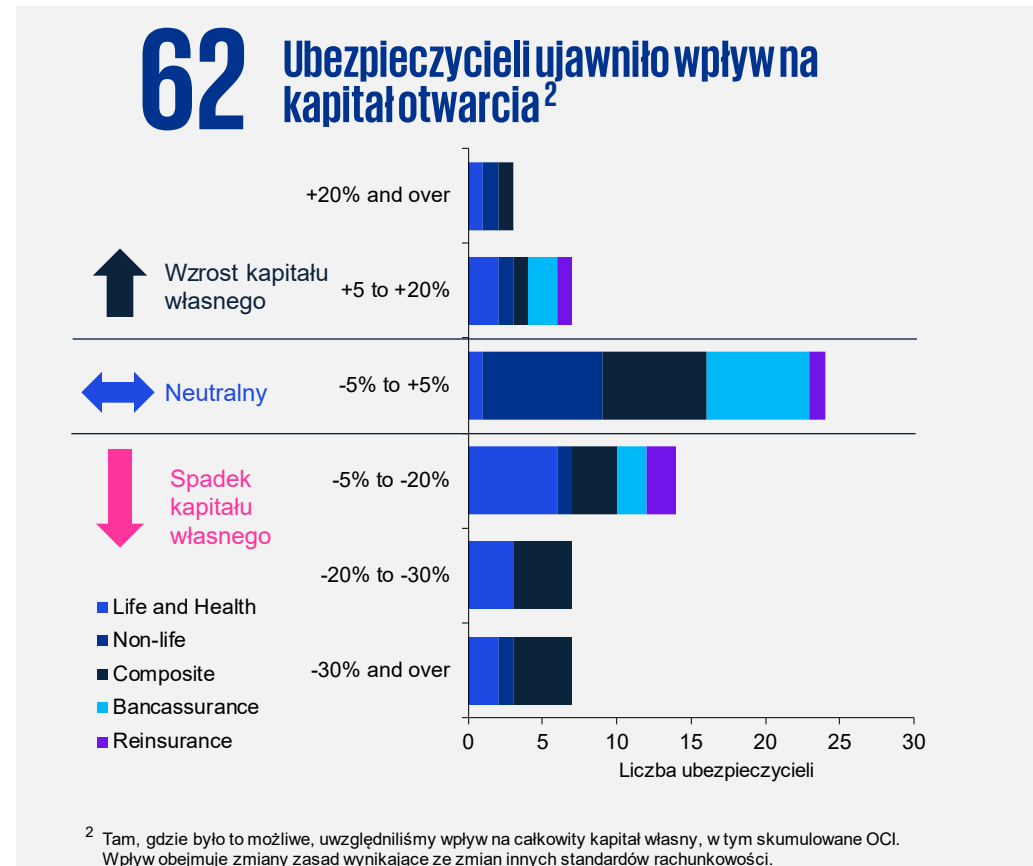
Wpływ na datę przejścia

Wpływ na datę przejścia

Kapitał własny na bilans otwarcia został znacząco dotknięty przez MSSF 17 i MSSF 9 w przypadku ubezpieczeń na Życie i Zdrowie, podczas gdy wpływ na ubezpieczenia majątkowe jest niższy

- 62 ubezpieczycieli dostarczyło informacje o ilościowym wpływie na bilans otwarcia tj. 1 stycznia 2022 r.
- Ujawnienia dotyczące wpływu przejścia na nowy standard były zróżnicowane.
- 23 ubezpieczycieli dostarczyło uzgodnienie pomiędzy bilansem wg MSSF4/MSR 39 i/lub¹ bilansem MSSF 17/MSSF 9 na 1 stycznia 2022.
- Łącznie 32 ubezpieczycieli wskazało, ile z ich CSM na datę przejścia jest ustalone w oparciu o każde zastosowane podejście przejścia (w ramach raportu śródrocznego MSR 34 lub informacji dostarczonej przed tą datą).

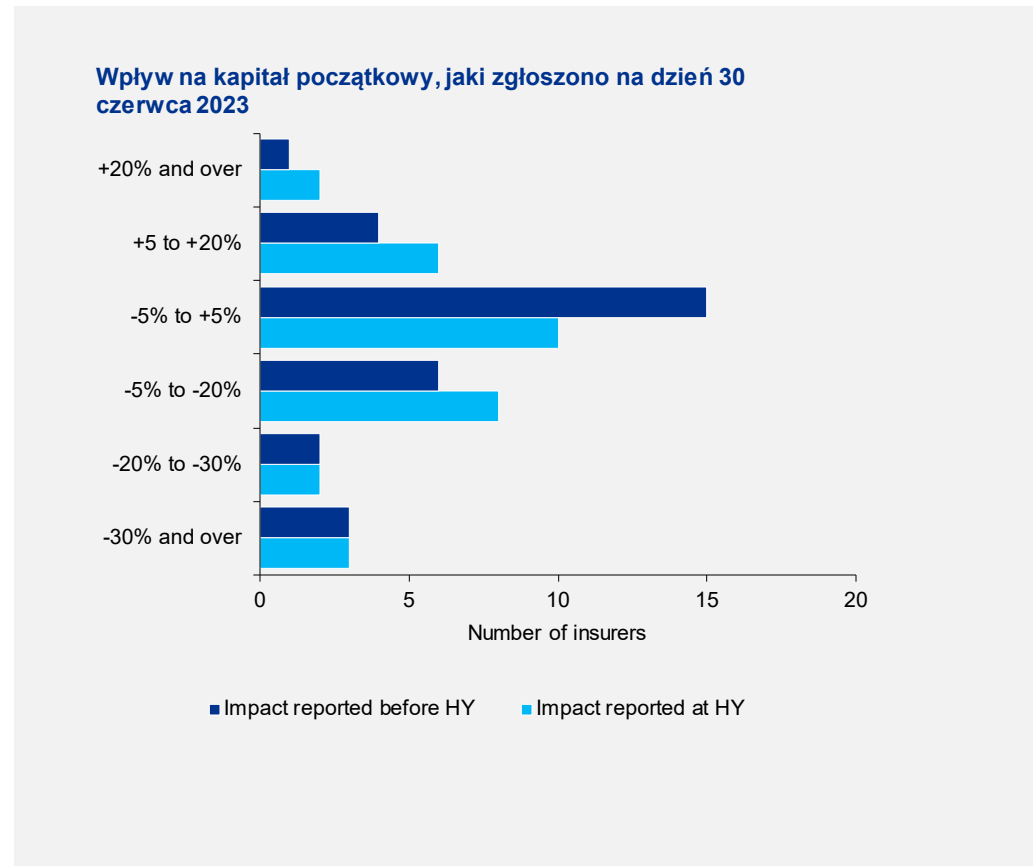
¹ Niektórzy ubezpieczyciele ujawnili tylko uzgodnienie MSSF 4 z MSSF 17 lub tylko uzgodnienie MSR 39 z MSSF 9.

Wpływ na datę przejścia

Niektóre podmioty dostarczyły nowe oraz bardziej precyzyjne informacje dotyczące wpływu na kapitały własne po przejściu na MSSF 17 i MSSF 9

- Połowa ubezpieczycieli potwierdziła, że wpływ związany z procesem przejścia był zgodny z wcześniej ujawnionymi informacjami – np. w ich rocznych sprawozdaniach za rok 2022 oraz sesjach edukacyjnych dla inwestorów.
- Jednakże, **31** podmiotów z naszej próby zgłosiło inny wpływ na kapitał własny w sprawozdaniu półrocznym na dzień 1 stycznia 2022 roku

Wpływ na datę przejścia

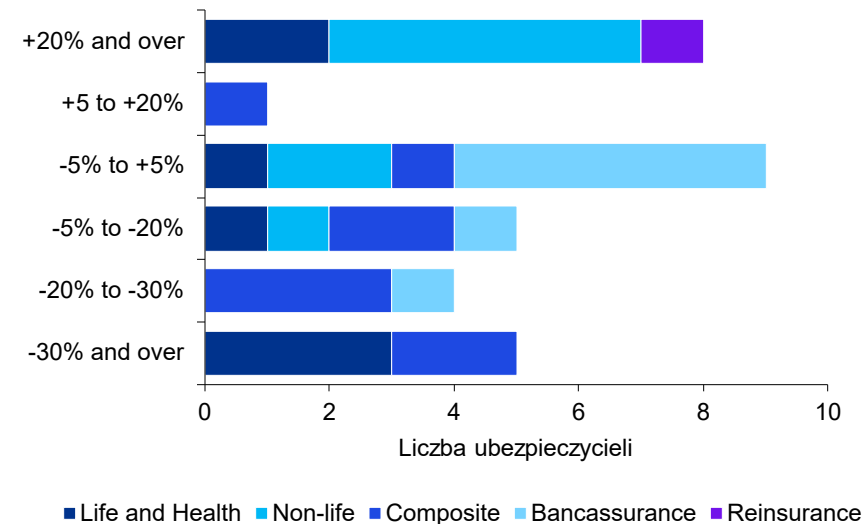
Raporty ubezpieczycieli na 30 czerwca 2023 r. pokazały szeroki zakres wpływu na zysk netto w związku z przyjęciem MSSF 17 i MSSF 9

Wpływ MSSF 17 i MSSF 9 na zysk netto za rok 2022 różnił się między ubezpieczycielami, którzy dostarczyli w swoich sprawozdaniach przekształcone dane za rok 2022, również między tymi działającymi w tym samym segmencie.

Co raporty ubezpieczycieli identyfikują jako główne czynniki zmiany zysku netto po wprowadzeniu MSSF 17 i MSSF 9?

- **Dyskontowanie zobowiązań ubezpieczeniowych:** Zjawisko to zostało wzmocnione w sytuacji wzrostu stóp procentowych i dotyczy zarówno ubezpieczycieli majątkowych jak i tych na Życie i Zdrowie, zwłaszcza jeżeli posiadają oni zobowiązania długoterminowe.
- **Wprowadzenie Marży Kontraktowej:** Spowoduje to opóźnione w rozpoznawaniu zysków dla wielu produktów w zależności od ich wcześniejszych polityk rachunkowości, chociaż przyszła rentowność może być bardziej przewidywalna.
- **Reklasyfikacja aktywów finansowych:** Zarówno z wartości godziwej przez wynik finansowy na wartość godziwą przez inne dochody całkowite lub odwrotnie. Obejmuje to wybór polityki rachunkowej dotyczącej uznawania zmian wartości godziwej instrumentów kapitałowych zarówno w wyniku finansowym, jak i w innych dochodach całkowitych.

Wpływ MSSF 17 i MSSF 9 na zysk netto 36 ubezpieczycieli za rok 2022

Załącznik

Mapa drogowa wdrożenia MSSF 17 – co przed nami?

Nasz globalny zespół Real-time IFRS 17 planuje na bieżąco udostępniać naszą analizę sprawozdań ubezpieczycieli w trakcie wdrażania MSSF 17. Zachęcamy do śledzenia dedykowanej sytrony [www](#):

[Real-time IFRS 17 - KPMG Global](#)

Wybór ubezpieczycieli do analizy

Przedsiębiorstwo	Segment	Region
Absa Group Limited	Bancassurance	Afryka
Achmea	Multisegmentowy	Europa
Admiral Group	Majątek	Europa
Ageas	Multisegmentowy	Europa
Aegon	Multisegmentowy	Europa
AIA Group Limited	Życie i Zdrowie	Azja Pacyfik
Allianz	Multisegmentowy	Europa
ASR Nederland	Multisegmentowy	Europa
Assicurazioni Generali	Multisegmentowy	Europa
Aviva	Multisegmentowy	Europa
AXA	Multisegmentowy	Europa
Baloise Holding	Multisegmentowy	Europa
Banco Bradesco	Bancassurance	Ameryki
BNP Paribas	Bancassurance	Europa
CaixaBank	Bancassurance	Europa
Grupo Catalana Occidente	Majątek (Kredyt)	Europa
China Life Insurance (Group)	Życie i Zdrowie	Azja Pacyfik
China Reinsurance (Group) Corporation	Reasekuracja	Azja Pacyfik
CNP Assurances	Życie i Zdrowie	Europa
Coface	Majątek (Kredyt)	Europa
Credit Agricole	Bancassurance	Europa
DB Insurance	Majątek	Azja Pacyfik
Desjardins Group	Bancassurance	Ameryki
Direct Line Insurance Group	Majątek	Europa
Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank (DZ Bank)	Bancassurance	Europa
Fairfax Financial Holdings Limited	Majątek	Ameryki
Gjensidige Forsikring	Multisegmentowy	Europa

Przedsiębiorstwo	Segment	Region
Great Eastern	Multisegmentowy	Ameryki
Great West Life	Życie i Zdrowie	Ameryki
Hannover Ruck (Hannover Re)	Reasekuracja	Europa
Hanwha Life Insurance	Życie i Zdrowie	Azja Pacyfik
Hiscox	Majątek	Ameryki
HSBC	Bancassurance	Europa
Hyundai Marine & Fire Insurance	Majątek	Azja Pacyfik
iA Financial Corporation	Multisegmentowy	Ameryki
Intact Financial	Majątek	Ameryki
KBC Group	Bancassurance	Europa
Kyobo Life Insurance	Life	Azja Pacyfik
Lancashire	Majątek	Ameryki
Lloyds Banking Group	Bancassurance	Europa
Legal and General	Życie i Zdrowie	Europa
M&G	Życie i Zdrowie	Europa
Manulife Financial	Życie i Zdrowie	Ameryki
Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft (Munich Re)	Reasekuracja	Europa
NN Group	Multisegmentowy	Europa
The People's Insurance Company (Group) of China	Multisegmentowy	Azja Pacyfik
Ping An Insurance (Group) Company of China	Multisegmentowy	Azja Pacyfik
Prudential	Życie i Zdrowie	Europa

Wybór ubezpieczycieli do analizy (cd.)

Przedsiębiorstwo	Segment	Region
QBE Insurance Group	Multisegmentowy	Azja Pacyfik
Sampo	Multisegmentowy	Europa
Samsung Fire & Marine Insurance	Majątek	Azja Pacyfik
Samsung Life Insurance Co	Życie i zdrowie	Azja Pacyfik
Sanlam Limited	Multisegmentowy	Afryka
SCOR	Reinsurance	Europa
Storebrand	Życie i zdrowie	Europa
SunLife Financial	Życie i zdrowie	Ameryki
Swiss Life	Życie i zdrowie	Europa
Talanx	Multisegmentowy	Europa
Tryg	Majątek	Europa
Unipol Gruppo	Multisegmentowy	Europa
Uniqá Insurance Group	Multisegmentowy	Europa
Wiener Städtische Wechselseitiger Versicherungsverein (Vienna Insurance Group)	Multisegmentowy	Europa
Wüstenrot & Württembergische (W&W)	Bancassurance	Europa
Zurich Insurance Group	Multisegmentowy	Europa

Uwagi

- Nasza populacja obejmuje ubezpieczycieli, których raporty półroczne, sporządzone zgodnie z MSR 34, zostały upublicznione do 21 września 2023 roku.
- Niektóre zakłady ubezpieczeń prowadzą różnorodne działalności w ramach swojej grupy. Niektórzy ubezpieczyciele na życie, majątkowi oraz zakłady prowadzące działalność w różnych działach (multisegmentowe) mogą mieć segmenty, które także zawierają umowy reasekuracji. Nie zostali oni przypisani do segmentu reasekuracji.
- Niektóre firmy identyfikują się jako konglomeraty finansowe, posiadające nie tylko działalność bankową i ubezpieczeniową, ale także zarządzanie aktywami, technologię i inne działalności. Ogólnie klasyfikujemy te firmy jako „Bancassurance”.

Dziękuję za uwagę

Krzysztof Chrust
Senior Manager,
KPMG Financial Services

kchrust@kpmg.pl

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie mają charakter ogólny i nie dotyczą konkretnego podmiotu. Informacje zostały wybrane na podstawie naszej oceny tego, co jest najbardziej istotne z uwagi na cel niniejszej prezentacji. Przedstawione informacje mogą nie być odpowiednie do celów innych niż cel niniejszej prezentacji.

© 2023 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

[kpmg.pl](https://www.kpmg.pl)

KPMG

